

Kerncijfers en inzichten

seksueel
geweld
tegen
kinderen
men
sen
han
del

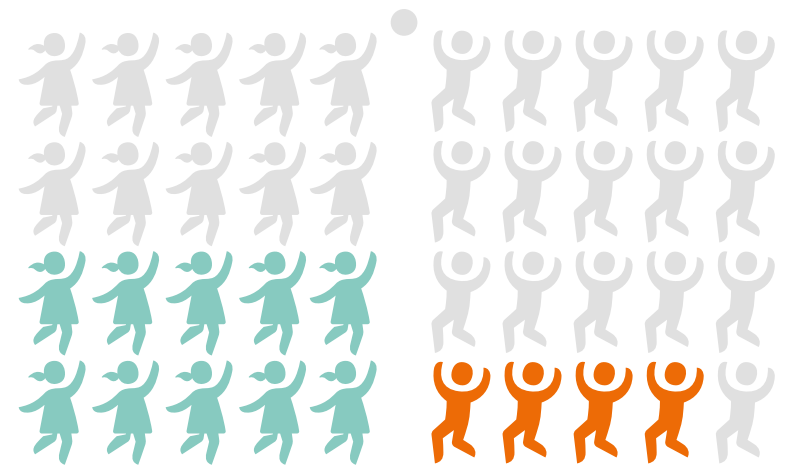
De problematiek van seksueel geweld tegen kinderen en mensenhandel in Nederland is omvangrijk, hardnekkig, veelkoppig en ongrijpbaar. Slachtoffers van deze delicten kunnen langdurig ontwrichtende gevolgen ervaren en het laat diepe sporen na in hun levens. Het is daarom van groot belang dat we uitbuiting en seksueel geweld tegen kinderen in de eerste plaats proberen te voorkomen en als het toch plaatsvindt, om het zo snel mogelijk te stoppen en slachtoffers te beschermen en hulp te bieden. Maar ook om daders op te sporen, te vervolgen, te veroordelen én te resocialiseren. Zo kan ook herhaald slachtoffer- en daderschap worden voorkomen.

Kerncijfers en inzichten

seksueel geweld tegen kinderen

Seksueel geweld tegen kinderen is een grove inbreuk op het recht om je als kind veilig en gezond te ontwikkelen. Onder seksueel geweld tegen kinderen vallen alle strafbare gedragingen met een seksuele component gepleegd tegen een minderjarige. Het kan bijvoorbeeld gaan om afbeeldingen van seksueel kindermisbruik, verkrachting of online kinderlokken (grooming).

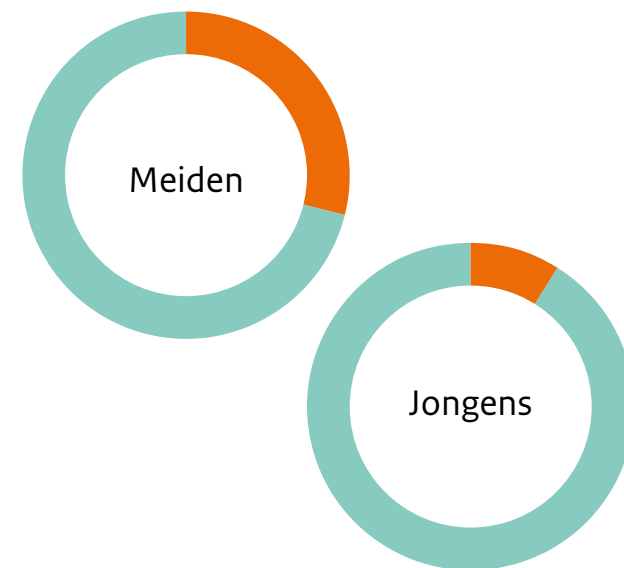
Wat weten we over de **slachtoffers** van seksueel geweld tegen kinderen?

50% van de meiden en 20% van de jongens
maakt een strafbare vorm van fysiek seksueel
geweld mee voor hun achttiende verjaardag.

Jaarlijks maken naar schatting 7.800 jongens en 13.000 meiden van 12 tot en met 16 jaar een ernstige vorm van fysiek seksueel geweld mee.

29% van de meiden en 9% van de jongens van 16 en 17 jaar maken jaarlijks online seksueel geweld mee.

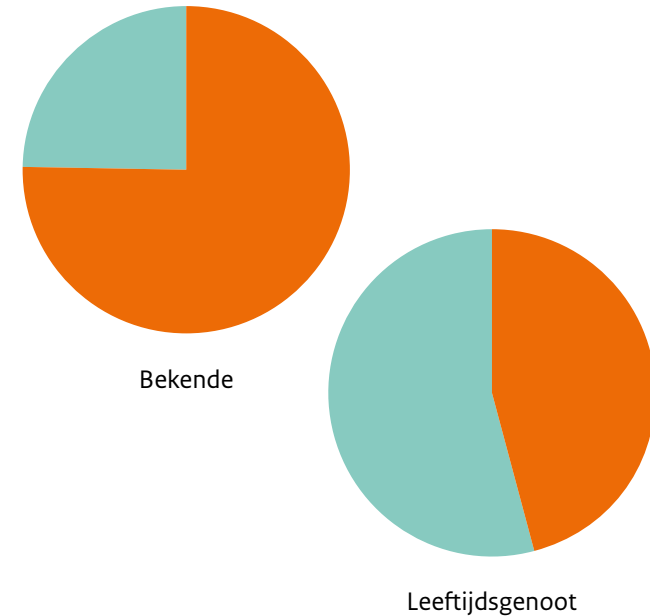

Online seksueel geweld is veelzijdig en komt voor op allerlei platforms zoals chatapps, online games of socialemediaplatforms.

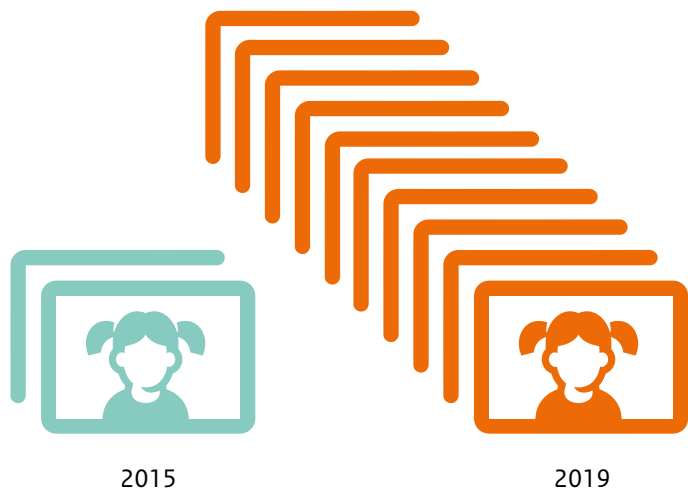
Een derde van de slachtoffers vertelt niemand over het seksueel geweld. Wanneer een slachtoffer wel iemand over het misbruik vertelt, dan is dat vaak aan een leeftijdsgenoot.

Wat weten we over de **daders** van seksueel geweld tegen kinderen?

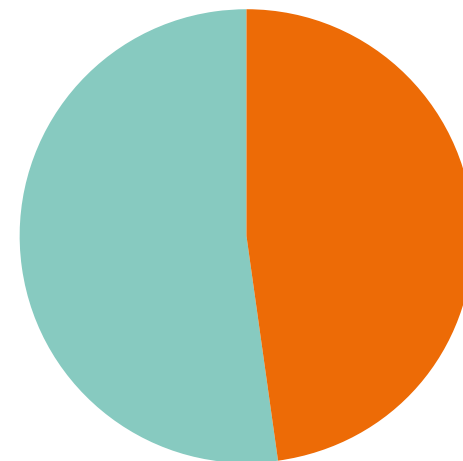

77% van de plegers van seksueel geweld tegen kinderen is een bekende van het kind.

46% van de plegers van seksueel geweld tegen kinderen is een leeftijdsgenoot.

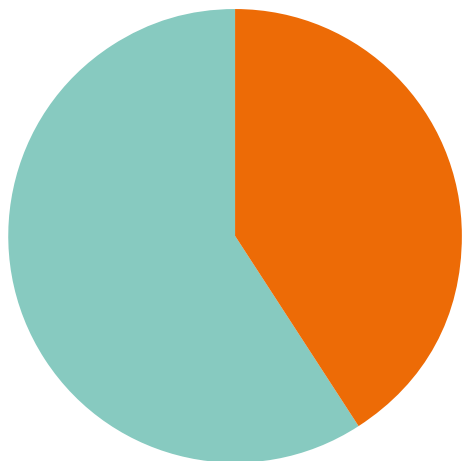

Het aantal meldingen van beeldmateriaal van seksueel kindermisbruik is in 2019 vijf keer zo groot als in 2015. Ook zijn veel van deze daders actief op darkweb-netwerken.

In de periode 2015-2019 heeft de politie bijna 16.500 incidenten van seksueel geweld tegen kinderen behandeld.

Bij 48% van deze incidenten is aangifte gedaan.

41% van de zaken bij het Openbaar Ministerie in 2015-2019 leidt tot een veroordeling.

In 2019 eindigt 75% van deze zaken in een (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf.

In 2013 was dit nog 50%.

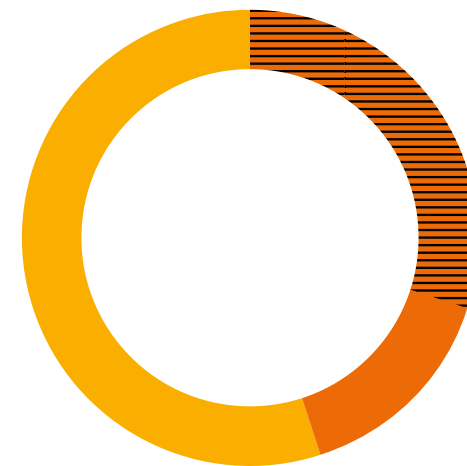
24% van de minderjarige daders van seksueel geweld tegen kinderen, pleegt binnen twee jaar een nieuw delict. Dit is meestal geen zedendelict.

Kerncijfers en inzichten

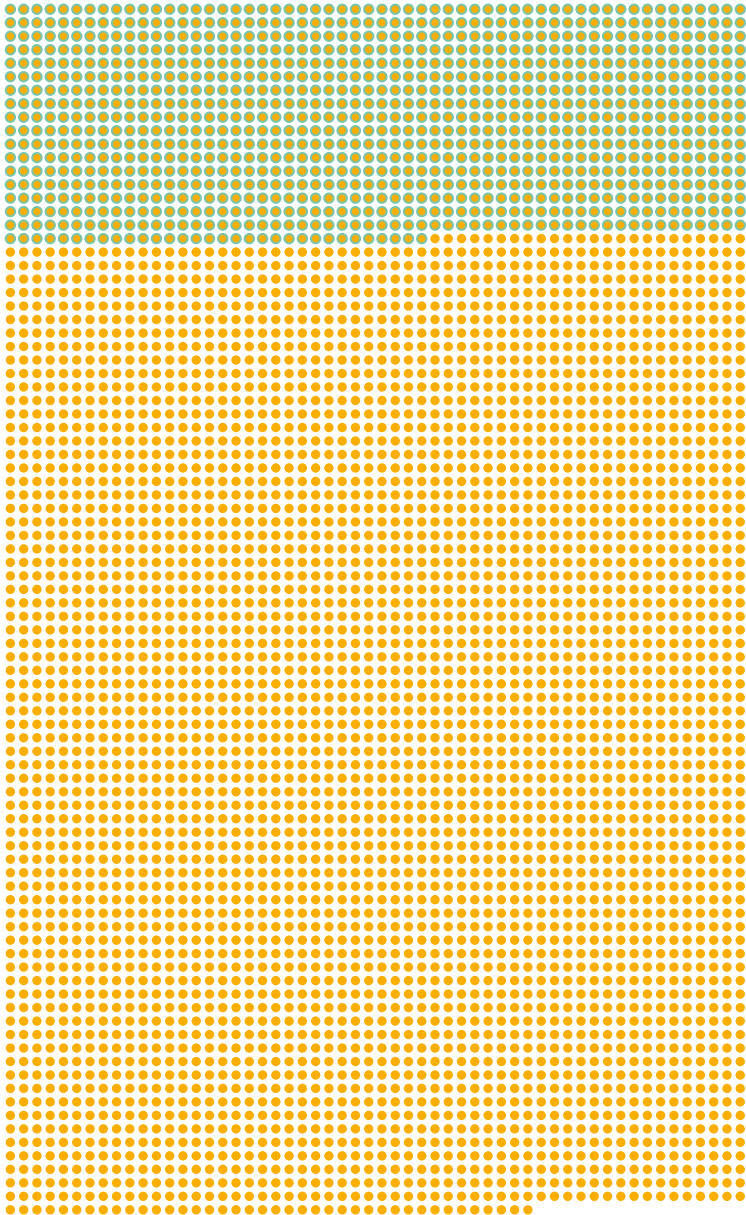
men
seen
ham
delel

Mensenhandel draait om het uitbuiten van een ander. Er zijn verschillende vormen van uitbuiting. Zoals onder dwang seks hebben, werken onder mensonterende omstandigheden of gedwongen worden om strafbare feiten te plegen. Dwang wordt op verschillende manieren uitgeoefend. Bijvoorbeeld door geweld te plegen, iemand te chanteren, of door misbruik te maken van de kwetsbaarheid of afhankelijkheid van het slachtoffer.

Wat weten we over de slachtoffers van mensenhandel?

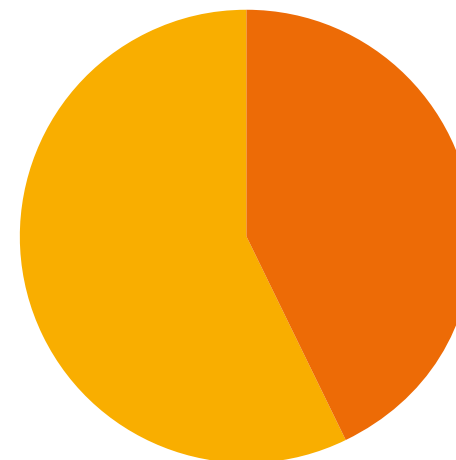
- Van de slachtoffers van mensenhandel gemeld bij de politie wordt 45% binnen vijf jaar opnieuw slachtoffer van een delict.
- ▨ Twee derde van deze groep wordt opnieuw slachtoffer van een ernstig misdrijf, zoals zeden, mensenhandel en geweld.

- Naar schatting zijn er jaarlijks 5.000 slachtoffers van mensenhandel in Nederland.
- In 2020 zijn 984 slachtoffers in beeld bij het Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel (CoMensha).

Slachtoffers van binnenlandse seksuele uitbuiting zijn minder zichtbaar geworden. Het aantal meldingen van deze vorm van uitbuiting bij CoMensha vormt nog maar 11% van het totaal aantal slachtoffermeldingen in 2020 ten opzichte van 24% in 2016, terwijl binnenlandse seksuele uitbuiting naar schatting de meest voorkomende vorm van mensenhandel in Nederland is.

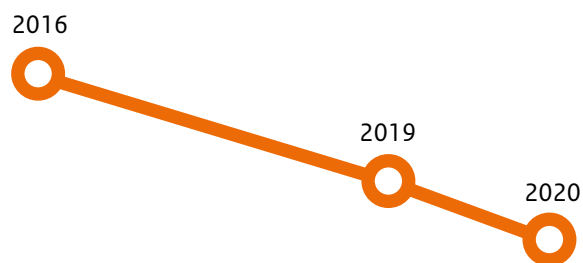

43% van slachtoffers die in 2020 gemeld zijn bij CoMensha is slachtoffer van arbeidsuitbuiting.

De Nationaal Rapporteur maakt zich in het bijzonder zorgen over de volgende drie groepen slachtoffers van mensenhandel:

Minderjarige slachtoffers

De meest voorkomende vorm van uitbuiting bij minderjarige slachtoffers is seksuele uitbuiting. Seksuele uitbuiting van minderjarigen komt steeds meer online tot stand. Zij dreigen nog kwetsbaarder te worden doordat zij steeds verder uit beeld raken. Waar in 2016 43% van de slachtoffers minderjarig of adolescent was, is dit in 2019 nog maar 30% en in 2020 zelfs 22%.

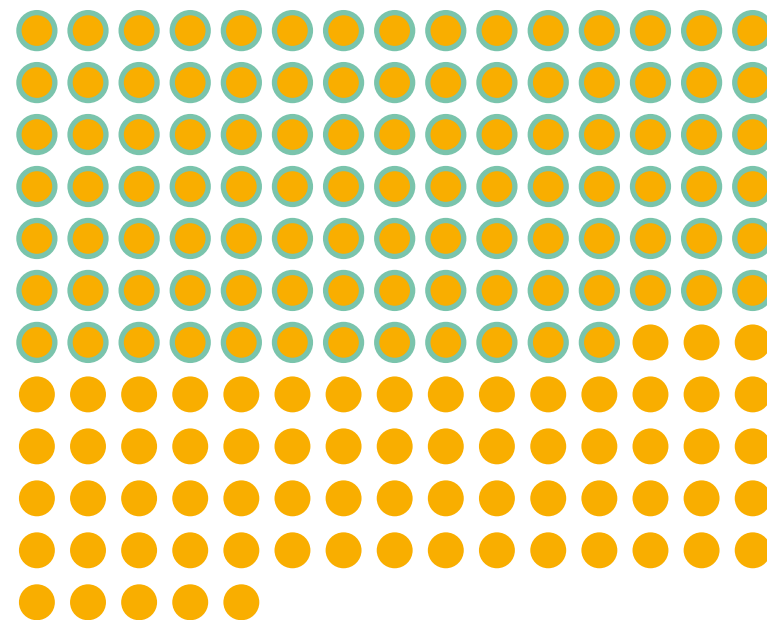
Kwetsbaren in migratiestromen

Zij lopen risico misbruikt en uitgebuit te worden op hun migratieroute. Nederland kan daarin zowel het bestemmings- als doorreisland zijn.

Arbeidsmigranten

Mensen die naar Nederland komen om te werken, lopen vanwege hun kwetsbare positie het risico om uitgebuit te worden. Arbeidsuitbuiting vindt voornamelijk plaats aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Dit gaat vaak om laagbetaalde, laaggeschoolde en flexibele arbeid in sectoren zoals de bouw, land- en tuinbouw, distributie, schoonmaak of de vleesverwerkende industrie. In Nederland werken meer dan 400.000 arbeidsmigranten in deze sectoren. Arbeidsmigranten zijn extra kwetsbaar doordat ze bijvoorbeeld de Nederlandse taal niet spreken of illegaal in Nederland verblijven.

Wat weten we over de daders van mensenhandel?

- In 2019 zijn er 170 verdachten van mensenhandel in beeld, dit is een daling van 40% ten opzichte van 2016.
- 60% van deze verdachten komt uiteindelijk voor de rechter.

Ongeveer 50% van alle daders die in beeld zijn in de strafrechtketen is dader van seksuele uitbuiting.

Een op de drie van deze daders is jonger dan 23 jaar.

Reflectie

seksueel
geweld
tegen
kinderen

men
sen
han
den

Wat is er nodig voor de aanpak van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen in de toekomst? Deze vraag is voorgelegd aan verschillende deskundigen en betrokkenen bij de aanpak van deze complexe problematiek. Hun inzichten geven stof tot nadenken over welke aanpak en acties nodig zijn.

‘De gevolgen van seksueel misbruik kunnen een leven lang doorwerken. Maar er is anno 2022 ook goed nieuws: er is namelijk wat aan te doen met effectieve hulp! Daarom zijn slachtoffers gebaat bij multidisciplinaire en professionele triage als zij aangeven hulp te willen. De tijd van ‘leren leven met’ is voorbij.’

Iva Bicanic

Directeur van het Centrum Seksueel Geweld (CSG)

‘Als mensen vragen welk werk ik doe, hoor ik verrassend vaak dat ze kinderen of jongeren kennen die kwetsbaar zijn en gebruikt of misbruikt worden; ik hoor dat ouders niet weten waar ze terecht kunnen voor hulp. Iedere gemeente is verplicht beleid op te stellen met betrekking tot mensenhandel. Wat ons betreft zou er meer moeten gebeuren. Te beginnen dat iedereen die met misbruik en uitbuiting te maken heeft, weet waar hij of zij terecht kan voor gespecialiseerde hulp en dat deze hulp ook daadwerkelijk beschikbaar is. En verder: deze hulp beter positioneren. Hulp bij misbruik en uitbuiting is een specialisme dat niet beschikbaar is in de reguliere zorg en daar ook niet goed in past. Dit specialisme moet daarom ondergebracht worden bij het ministerie van Justitie en Veiligheid dat verantwoordelijk is voor het slachtofferbeleid en veiligheid in Nederland.’

Anke van Dijke & Linda Terpstra

Voorzitters Raad van Bestuur van Fier

‘Om een effectieve aanpak te kunnen realiseren is het nodig om in de haarvaten van de wijkbewoners als medestanders te hebben die extra ogen en oren in de wijk zijn en die een tegensignaal kunnen en durven te geven. Daarnaast belangrijk om de voorlichting richting meiden en vrouwen die in een kwetsbare omgeving opgroeien nog meer invulling te geven. Het inzetten van ervaringsdeskundigen kan hierbij een belangrijk onderdeel zijn.’

Moustapha Baba

Operationeel directeur van SAAAM ZORG

‘De gevolgen voor de slachtoffers van seksueel geweld zijn vaak levenslang. Voor een goede aanpak van seksueel geweld en uitbuiting is het daarom nodig dat we het probleem serieuzer nemen dan we nu al doen. Het probleem van seksueel geweld en uitbuiting ‘bestaat’ daarnaast in veel andere landen niet. Het is belangrijk dat het bestaan van deze problematiek ook in het buitenland wordt erkend.’

Peer van der Helm

Bijzonder hoogleraar onderwijs en zorg Universiteit van Amsterdam en lector Residentiële Jeugdzorg Hogeschool Leiden

‘Voor de toekomstige aanpak van mensenhandel is het allereerst belangrijk dat mensenhandel hoog op de agenda blijft staan en dat de belangen van slachtoffers veel meer leidend gaan worden. Slachtoffers dienen beter gesignaleerd te worden en vervolgens ook de bescherming te krijgen waar ze volgens wet- en regelgeving recht op hebben. Er is nu te weinig zicht op slachtoffers, waardoor zij onnodig lang in de uitbuitingssituatie blijven zitten. En als ze dan eenmaal gesignaleerd worden, dan krijgen ze vaak niet de juiste bescherming, bejegening en hulpverlening. Dat geeft slachtoffers weinig vertrouwen in het systeem. Luisteren naar de stem van ervaringsdeskundigen om het systeem te verbeteren, is dan ook mijn oproep.’

Ina Hut

Directeur van het Coördinatiecentrum
Mensenhandel (CoMensha)

‘In het fundament dat is opgebouwd in de aanpak van mensenhandel, betreft criminele uitbuiting van Nederlandse adolescenten een blinde vlek. Ook waar het gaat om de verwevenheid met ondermijnende drugscriminaliteit. Een voorname groep is slachtoffer van criminele uitbuiting. Zij worden nu ten onrechte als dader behandeld, terwijl deze groep nu en in de toekomst recht heeft op onze bescherming en hulp. Daarnaast lopen mensenhandelaren en misbruikers voor als het gaat om de inzet van technologie. We moeten deze handschoen breed oppakken en investeren in structurele samenwerking met tech-bedrijven met het doel slachtoffers te voorkomen en te beschermen. Tot slot is het intensiveren van de samenwerking met ervaringsdeskundigen hoognodig. Hun ervaringen moeten leidend zijn in hoe we de zorg, opsporing en het beleid inrichten.’

Frank Noteboom

Hoofd van het Centrum Kinderhandel
Mensenhandel (CKM)

‘Mensenhandel is één van de meest schrijnende maar ook meest onzichtbare misdrijven. Door de handen ineem te slaan kunnen we met goed gemotiveerde en goed opgeleide mensen opkomen voor de slachtoffers. Het is de taak van ons allemaal de aandacht niet te laten verslappen: slachtoffers moeten op ons kunnen rekenen in woord en daad. Degene die dit leest zou zichzelf de vraag moeten stellen wat een slachtoffer van jouw inzet tegen de mensenhandel kan verwachten in de komende jaren.’

Warner ten Kate

Landelijk officier van justitie Mensenhandel/
Mensensmokkel, Openbaar Ministerie

‘Online seksuele uitbuiting van kinderen is een van de ergste vormen van uitbuiting, omdat het vaak plaatsvindt daar waar een kind het meest veilig zou moeten zijn, in zijn of haar eigen huis. Het is een vreselijke en ongemakkelijke realiteit dat er vraag is naar beeldmateriaal van kinderen die worden misbruikt. Ook vanuit Nederland. We kunnen het ons echter niet veroorloven om van deze realiteit weg te kijken. We moeten meer bekendheid geven aan deze thematiek, daarin durven te investeren om een duurzaam verschil te maken. Alleen samen kunnen we de ketens doorbreken waarin daders nu ongestoord hun gang kunnen gaan. Alleen samen kunnen we kinderen beschermen tegen online seksuele uitbuiting.’

Caroline Monster

Strategisch Liaison Officer
Kinderpornografie & Kindersekstoerisme,
Nationale Politie

‘Sinds de start van het integrale programma Samen tegen mensenhandel hebben gemeenten al flinke stappen gemaakt in de strijd tegen mensenhandel. Echter, een langdurige aanpak vraagt dat het rijk structureel en met prioriteit investeert in het faciliteren van gemeenten om preventie, aanpak van daders en hulp aan slachtoffers stevig te intensiveren. Met deze intensivering kunnen gemeenten ervoor zorgen dat de aanpak van mensenhandel geborgd wordt voor de lange termijn en krijgen ze ruimte om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Denk hierbij aan de verbinding tussen zorg en veiligheid, het betrekken van het onderwijs en het inspelen op de online invloeden die voor (potentiële) slachtoffers 24/7 aanwezig zijn. Maar gemeenten kunnen het niet alleen, het rijk moet ook stappen gaan zetten. We moeten vooruit, samen. Voor de zorg van slachtoffers, aanpak van daders, repressief en preventief.’

Peter Oskam

Burgemeester van Capelle aan den IJssel
en VNG portefeuillehouder mensenhandel

‘Laten we kinderen en jongeren leren wat het betekent om elkaars wensen en grenzen te respecteren. Zodat ze fijne seks hebben wanneer ze daar aan toe zijn. Zelf niet over andermans grenzen gaan. Weten dat ze erover mogen praten als hun iets overkomt wat niet oké is. En snappen dat het niet hun schuld is als iemand over de grens gaat. Seksuele voorlichting op school en daarbuiten, betere opleidingen voor betrokken professionals, en publieks-campagnes om de cultuur rond seks in Nederland te verbeteren zijn daarvoor broodnodig.’

Willy van Berlo

Programmamanager Seksueel Geweld van Rutgers

‘Mensenhandel zal nu, maar ook in de toekomst, blijvend aandacht nodig hebben van professionals en voornamelijk van gemeenten. De aanpak van dit onzichtbare haal-delict is momenteel nog niet (volledig) geborgd in de dagelijkse structuren en werkwijzen van gemeenten. Om dat te bereiken zal er de komende jaren binnen gemeenten geïnvesteerd moeten worden in het (nog verder) verhogen van de bewustwording, in het comfortabel gaan voelen bij doortastend optreden tegen mensenhandel en in het ontdekken hoe de aanpak van mensenhandel, waar kan, synchroon kan lopen met de aanpak van andere (lokale) problematiek. Bij deze ontwikkeling zijn aanjaagfuncties, zoals die van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen, onmisbaar. De Nationaal Rapporteur heeft de regio Oost-Brabant, maar ook andere regio’s, meerdere malen geholpen op om zowel op ambtelijk als bestuurlijk dit soort ontwikkelingen in gang te zetten.’

Lotte Niederer

Ketenregisseur Mensenhandel Oost-Brabant

‘Om mensenhandel effectief aan te pakken, moeten we breder kijken. Niet alleen naar mensenhandel als delict op zich, maar naar mensenhandel als onderdeel van een breder pallet aan criminele activiteiten. Mensenhandel staat immers niet op zichzelf, maar is één van de manieren waarop criminelen anderen misbruiken voor hun eigen gewin. Breder kijken betekent ook meer oog voor het wegnemen van oorzaken in plaats van de focus op de aanpak aan de achterkant. Zou het niet veel meer moeten gaan over de vraag hoe we zorgen voor verbetering van de positie van kwetsbare groepen en hen beschermen tegen misbruik in brede zin? Ook in de preventie kunnen we ons blikveld verbreden. Als we met deze bredere blik naar de aanpak van mensenhandel kijken en de verbinding zoeken naar andere thema’s en prioriteiten kunnen we naar mijn idee echte stappen vooruit zetten.’

Arjen Polstra

Projectmanager uitbuiting en criminele aanwas Noord-Holland Samen Veilig

‘Gemeenten worden overspoeld met meer en meer taken, voor minder en minder geld. Terwijl de politieke en maatschappelijke verwachtingen onverminderd hoog zijn: én verduurzamen, én meer woningen, én goede jeugdzorg etc. Mensenhandel krijgt in een lange rij van prioriteiten daarom niet altijd de aandacht die het verdient. Help gemeenten uitbuitingsvrij te worden met extra aanvullende expertise, en een landelijke ‘beschermheilige’ in de vorm van de Nationaal Rapporteur die gemeentebesturen steunt met zicht op problemen en een handreiking voor een praktische aanpak.’

Mark Lauriks

Senior bestuursadviseur gemeente Arnhem

‘De zorgen over de minderjarige slachtoffers blijven onverminderd groot. Minderjarigen worden geronseld voor de criminaliteit, zonder dat we daar als overheid enig zicht op hebben. Het is daarom noodzakelijk dat gemeenten en politie samen met het onderwijs in de haarvaten van de wijken een signalerende functie inrichten, dit op basis van actuele indicatoren, i.p.v. de klassieke (vaak achterhaalde) beelden van wat mensenhandel zou zijn. De praktijk is vaak veel geraffineerder en een aanpak vraagt daarom om nauwe samenwerking en informatiedeling tussen gemeenten, onderwijs en politie. Hieraan ontbreekt het anno 2022 nog.’

Hans Karels

Beleidsadviseur gemeente Rotterdam

‘Ieder mens heeft het recht om veilig en in vrijheid te leven. Juist op het terrein van de seksuele misdrijven is dit uitgangspunt urgent. Seksueel geweld kan iedereen treffen, ongeacht leeftijd, gender of afkomst. Het is mijn plicht als minister om voor de bescherming van slachtoffers te staan. Het is dan ook van groot belang om de samenleving bewust te maken van de mogelijkheden op het gebied van hulp. Het kabinet zet in op een cultuuromslag. Seksueel geweld en grensoverschrijdend gedrag zijn onaanvaardbaar en moeten worden gestopt. De bestrijding ervan vergt een breed maatschappelijk offensief.’

Dilan Yeşilgöz-Zegerius

Minister van Justitie en Veiligheid

‘Ieder mens heeft recht op lichamelijke integriteit, recht op persoonlijke vrijheid en recht op menselijke waardigheid. Bij slachtoffers van mensenhandel is dit alles ver te zoeken. Ik daarom ben zeer gemotiveerd om de integrale aanpak via het interdepartementaal programma Samen tegen mensenhandel te continueren. De inzet daarbij is voor mij duidelijk: wij zijn het aan slachtoffers van mensenhandel verplicht om hen uit de schaduw te halen. We moeten zorgen dat zij weer deel uit gaan maken van onze samenleving. We kunnen de strijd tegen mensenhandel als kabinet niet alleen aan. Alleen samen met alle betrokken partners kunnen we mensenhandel en seksueel geweld een halt toeroepen. Door niet weg te kijken. En door effectief op te treden.’

Eric van der Burg

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

‘In ons kennismakingsgesprek heb ik meteen de nodige inspiratie van je meegekregen. We spraken elkaar over hoe we de uitbuiting van mensen - en het bijzonder van kinderen - vanuit de Rijksoverheid kunnen verbeteren. Wat mij vooral is opgevallen aan dat gesprek is dat je niet pleit voor nieuw beleid, maar juist de focus legt bij goede verbinding in de uitvoering tussen gemeenten en betrokken instanties op lokaal niveau. Die nadruk op verbinding staat wat mij betreft centraal voor de manier waarop jij invulling hebt gegeven aan jouw rol en de manier waarop we nu verder moeten met de aanpak van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen.’

Maarten van Ooijen

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

‘De ongemakkelijke
realiteit is:
het komt overal voor’

De Nationaal Rapporteur rapporteert over de aard en omvang van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen in Nederland.

Wie is de Nationaal Rapporteur?

Het instituut Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen bestaat uit de Nationaal Rapporteur en een team van deskundige en bevlogen medewerkers met een multidisciplinaire achtergrond.

Wat doet de Nationaal Rapporteur in de aanpak van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen?

De Nationaal Rapporteur onderzoekt de aard en omvang van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen in Nederland. In de thematische onderzoeken en regelmatig verschijnende monitors ligt de nadruk op het volgen en verbeteren van de aanpak van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen. Op basis van deze onderzoeken en informatie uit verschillende bronnen adviseert de Nationaal Rapporteur de nationale en lokale overheid, andere bestuursorganen, internationale organisaties en organisaties in de uitvoering over hoe zij mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen kunnen voorkomen en bestrijden.

Postadres

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Telefoon: 070 370 45 14
www.nationaalrapporteur.nl
@NLRapporteur

Mei 2022